

[Holstein.]

retningskyndige Mand, som er vant til Kalkuler, sagde god for dem, og efter hvad den højtærede Trafikminister sagde i Gaar, maa jeg gaa ud fra, at han lægger Navn til den kalkulatoriske Oversigt paa Bilag C. til Bilag 5. Hvis denne Opfattelse af den økonomiske Side af Situationen ikke falder ind under det, som man i opbyggelige Skrivelser kalder den hellige Enfold, maa det falde ind under et meget værre Begreb, som det vil være vanskeligt for mig her at karakterisere uden at bruge uhøviske Udtryk.

Jeg vil endnu gerne gøre et Par afsluttende Bemærkninger for mit Vedkommende om hele Stillingen til det kongelige Teaters fremtidige Ordning. Det forekommer mig, at man kunde se denne Sag ud fra to Synspunkter. Man kunde enten sige: Tyngdepunktet bør fra et statsligt Synspunkt ligge i det æstetiske, det kulturelle, og i saa Fald gælder det om at faa den bedst mulige, den smukkeste mulige og den teatermæssigt formaalstjenligste Dobbeltscene. Eller man kunde sige, at man fra et statsligt Synspunkt lægger Tyngdepunktet i det økonomiske — og jeg for mit Vedkommende mener, deri er jeg enig med ærede Medlemmer, der har talt paa Landbostandens Vegne, at i en Sag som denne bør Tyngdepunktet lægges i det statsfinansielle og økonomiske Hensyn.

Lægger man Tyngdepunktet der, kan jeg ikke se rettere end, at de Udveje, som det ærede Medlem Fru Elna Munch har peget paa i sin Mindretalsbetænkning som de sidste Udveje til Løsning af Teaterspørgsmaalet, burde være de første. Hvis man lægger Tyngdepunktet i det økonomiske, er der kun disse Veje at gaa: Enten at gøre det kongelige Teater til en selvejende Institution, give det et fast Tilskud fra Staten og slutte en definitiv Aftale med Teatret om, at det skal opføre Skuepsil og Operaer paa visse nærmere Vilkaar som Betingelse for Statstilskuddet, eller ogsaa — hvad en saa fremragende Teaterautoritet som Dr. Edvard Brandes for længst har været Talsmand for, og hvad ogsaa afdøde Emil Poulsen har stillet sig velvilligt til og indrømmet vilde være det naturligste, hvis man vil se finansielt og økonomisk paa Sagen — at udskille Operaen fra det kongelige Teater og gøre det kongelige Teater alene til en national Skuespilscene.

En af disse to Veje var det naturligt at gaa, hvis man lægger Tyngdepunktet i det finansielle, hvad jeg for mit Vedkommende gør, og derfor vilde jeg, hvis jeg

skulde vælge, meget hellere stemme for det ærede Medlem Hr. Axel Dams Forslag end for den højtærede Trafikministers. Men lægger man Tyngdepunktet i det andet, det kunstneriske, det arkitektoniske, Skuepsil og Opera, ja, saa forekommer det mig, at den højtærede Trafikministers Forslag i alle Henseender er det slettest mulige, og jeg betvivler ogsaa, at det fra et Statsradiofonisynspunkt virkelig anbefaler sig.

Jeg kan ikke se rettere end, at det, om alle de Hypoteser, som den højtærede Trafikminister her har oprullet, og alle de Billeder, han har vist os, med Hensyn til, hvor glimrende Teatrets Forhold vilde blive, naar hans Forslag blev vedtaget, maa være tilladt at sige, naar man har en lille Smule Kendskab til Publikum og Teaterforholdene her i København og til, hvorledes de Kræfter, der skal bære det kongelige Teater, arbejder, at det er Gøglebilleder, den højtærede Trafikminister opruller.

For naar det kongelige Teaters Skuespillere, dets bedste Kræfter, naar som helst kan forlade Teatret — og ingen kan forhindre dem i det — og tage Engagement paa Smaateatre og spille Stjernekomedie der, eller tage Engagement i Udlandet, baade i de nordiske Lande og i andre Lande, eller gaa til Filmen, tjene en Formue paa den ene eller anden Maade, er det ganske usandsynligt, at denne Dobbeltscene økonomisk og ogsaa teatermæssigt vil betyde en Vinding.

Og naar det endvidere for Operaens Vedkommende er et ganske uimodsigeligt Faktum — jeg beder det ærede Medlem Hr. Fraenkel undskyldte mig i denne Opfattelse —, at mangfoldige af de mest musikkyndige Mennesker i denne By er enige om, at dens sanglige Præstationer gennemgaaende er under Gennemsnittet paa de store Operaer i Udlandet, er det ganske usandsynligt, at et Foretagende som den højtærede Trafikministers vil kunne bære sig, hverken økonomisk eller kunstnerisk, teatermæssigt.

Naar den højtærede Trafikminister alligevel holder fast ved sit Forslag, maa jeg mindes, hvad en amerikansk Forretningsmand en Gang sagde til en amerikansk Nationaløkonom, at hans Teori ikke stemte med Kendsgerningerne. Dertil svarede den nationaløkonomiske Videnskabsmand: det er virkelig meget uheldigt for Kendsgerningerne. Saaledes tror jeg ogsaa det vil vise sig at være Tilfældet med det Bygningskompleks, som den højtærede Trafikminister nu lader opføre, at Kendsgerningerne vil komme til at staa i den skarpeste